

SPOTKANIA NAUKOWE

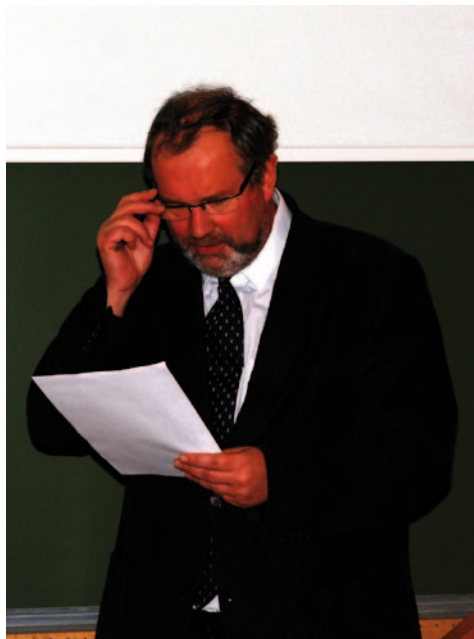
II Sesja Paleolimnologiczna „Przeszłość dla przyszłości. Badania paleośrodowiskowe w ochronie przyrody jezior i torfowisk”

Poznań, 11 marca 2011 r.

GRZEGORZ KOWALEWSKI (TEKST, FOTO), JAN BARABACH (FOTO)

ZAKŁAD BIOGEOGRAFII I PALEOEKOLOGII UAM W POZNANIU

II Sesja Paleolimnologiczna, przebiegająca pod hasłem „Przeszłość dla przyszłości. Badania paleośrodowiskowe w ochronie przyrody jezior i torfowisk” odbyła się 11 marca 2011 na Wydziale Nauk Geograficznych i Geologicznych Uniwersytetu im. A. Mickiewicza w Poznaniu. Organizatorami sesji byli: Komisja Naukowa Paleolimnologii Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, Zakład Biogeografii i Paleoeologii UAM, Instytut Geoekologii i Geoinformacji UAM oraz Towarzystwo Przyjaciół Dolnej Wiśły. Było to drugie spotkanie organizowane przez Komisję Naukową Paleolimnologii PTLim. Podobnie jak rok wcześniej w Warszawie, spotkanie miało być krótkie i tak tanie, jak to możliwe. Obecni byli goście z Gdańska, Kielc, Krakowa, Łodzi, Poznania, Pszczewa, Szczecina, Świecia n. Wisłą, Torunia, Warszawy i Wrocławia, w sumie około 68 osób. Sesję otworzył sekretarz Polskiego Towarzystwa Limnologicznego, prof. UMK dr hab. Włodzimierz Marszelewski.

Jarosław Pająkowski (dyrektor Zespołu Parków Krajobrazowych Nadwiślańskiego i Chełmińskiego) – Praktyczne aspekty stosowania metod paleośrodowiskowych w ochronie przyrody

Zwrócił uwagę, że tegoroczna sesja przypada w 5 rocznicę konferencji w Czernicy, na której powstała Komisja Naukowa Paleolimnologii PTLim, 10 rocznicę założenia Polskiego Towarzystwa Limnologicznego i w roku 15 do- rocznej konferencji limnologicznej, organizowanej od początku przez środowisko skupione obecnie w PTLim.

Idea Drugiej Sesji, sformułowana w czasie licznych dyskusji niżej podpisanego i Mariusza Lamentowicza oraz Krystyny Mileckiej, brzmiała następująco: „Ochrona przyrody stawia przed nami coraz większe wyzwania. Ważne jest nie tylko kompetentne podejście do współczesnych uwarunkowań funkcjonowania jezior i torfowisk, ale także spojrzenie na ich przeszłość, bez znajomości której niemożliwe jest zrozumienie ich dzisiejszego stanu. Dopiero w dłuższej perspektywie czasowej, rzędu setek i tysięcy lat, możliwy jest rozpoznanie naturalnych trendów rozwojowych jezior i torfowisk oraz ich modyfikacji antropogenicznych. Wiele jezior i torfowisk posiada stan pozornie zbliżony do pierwotnego, jednak jak przyjrzymy się dokładniej ich historii opartej na badaniach paleoekologicznych okazuje się, że naturalny rozwój został w znacznej mierze zaburzony. Badania paleośrodowiskowe pozwalają na określenie stopnia przekształcenia jezior i torfowisk. Pozwalają także na uzyskanie odpowiednio długiej perspektywy czasowej, która może stanowić podstawę podejmowania decyzji w zarządzaniu obszarami chronionymi. W czasie naszej sesji chcielibyśmy dyskutować o:

- « Potrzebie/znaczeniu badań paleoekologicznych/paleośrodowiskowych dla ochrony przyrody
- « Określeniu warunków referencyjnych w aktywnej ochronie przyrody
- « Realnej skali czasu, która może być przydatna w podejmowaniu decyzji (holocen, ostatnie milenium, ostatnie stulecie?), a także relacji ekologii do paleoekologii (long-term ecology?)
- « Danych/paleobioindykatorach (proxy), wyjątkowo istotnych dla potrzeb ochrony przyrody
- « Integracji badań obserwacyjnych z danymi paleośrodowiskowymi“

Po krótkim wprowadzeniu zaprezentowano następujące, zamówione przez organizatorów referaty poświęcone tytułowemu zagadnieniu:

Michał Woszczyk (UAM), Wojciech Tylmann (UG) – Skład chemiczny osadów jako kryterium określania warunków referencyjnych dla ekosystemów jeziornych

Tomasz Schubert (*specjalista ds. ochrony przyrody Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim, Pszczewski PK*) – Chronione siedliska limniczne i telmatyczne w obszarach Natura 2000 – prognozy dla badań paleoekologicznych

Kazimierz Tobolski (UAM) – Myśl paleoekologiczna w rozwoju idei ochrony przyrody

Grzegorz Kowalewski (UAM) – Rola paleolimnologii w określaniu warunków referencyjnych Ramowej Dyrektywy Wodnej

Mariusz Lamentowicz (UAM) – Paleoekologia w ochronie przyrody – w poszukiwaniu warunków referencyjnych dla aktywnej ochrony torfowisk

Część pierwsza sesji była bardzo udana!
Studentka Anna Barełkowska

Po przerwie obiadowej, czyli uraczeniu się najwyższej jakości wiktuałami znad Dolnej Wisły, dostarczonymi tradycyjnie przez dyrektora Zespołu Parków Krajobrazowych Chełmińskiego i Nadwiślańskiego dr Jarosława Pająkowskiego i opłaconymi zrzutką „na tacę“,

odbyła się sesja posterowa, poprowadzona przez Bogdana Chojnickiego. W jej ramach usłyszeliśmy trzy wystąpienia:

Bogdan Chojnicki (UP Poznań) – Długofalowe pomiary wymiany CO₂ między terenem podmokłym w Rzecinie a atmosferą.

Natalia Konieczna (UP Poznań) – Sezonowy przebieg produkcji pierwotnej turzycowiska w Rzecinie

Anna Hrynowiecka-Czmielewska (IB PAN Kraków) – Torfowisko powstałe ok. 450 tys. lat temu - interglacjał mazowiecki w Nowinach Żukowskich (SE Polska)

W poobiedniej sesji referatowej zaprezentowano z kolei następującą problematykę:

Grzegorz Karcz (Pszczewski PK) – Dlaczego chronić kłoc wiewiórkę na jeziorach? Wskazówki z badań paleoekologicznych w Pszczewskim PK

Barbara Fiałkiewicz-Kozieł, Piotr Kołaczek (UAM) – Paleoekologia wybranych Torfowisk Orawsko-Nowotarskich jako ważne uzupełnienie badań inwazji roślinnych i archeologii

Małgorzata Kinder, Wojciech Tylmann (UG) – Jak stworzyć wiarygodną warwochronologię? Procedura i problemy na przykładzie osadów jeziora Szurpiły

Joanna Nowakowska (UR Kraków) – Paleoeekologia w powiązaniu z innymi dziedzinami – znaczenie badań interdyscyplinarnych w ochronie przyrody

Michał Słowiński (IGiPZ PAN Toruń) – Torfowisko Linje: monitoring i paleoekologia w ochronie przyrody

Mariusz Pełechaty, Apolinarska K., Krupska J., Pukacz A., Boszke P., Siepak M. (UAM et Co.) – Skład stabilnych izotopów węgla i tlenu w inkrustacjach węglanowych współczesnych ramienic (Characeae) na tle warunków środowiskowych

Lesław Wołejko (ZUT Szczecin) – Analiza ekologiczno-krajobrazowa młodych systemów torfowiskowych

Mariusz Gałka (UAM) – Torfowiska i kopalne jeziora Suwalskiego Parku Krajobrazowego – wiedza paleoekologiczna a ochrona przyrody

Około godziny 16 sesja przeniosła się do sali obiadowej, gdzie przy kawie i herbatce, w coraz szczuplejszym gronie toczyły się w dalszym ciągu dyskusje nad przyrodą, jej badaniem i nauczaniem...